

KNJIŽNICA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZAGREB, Strossmayerov trg 14

Plan rada Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2024. godini

Organizacija rada i osoblje

Rad Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice i Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti.

Knjižnični odbor (2022. - 2025.)

Članovi Odbora: akademik Marko Pećina (predsjednik Odbora), akademik Branko Despot, akademik Svetozar Musić, akademik Nikola Ljubešić, akademkinja Anica Nazor, akademkinja Dubravka Oraić Tolić, akademik Radoslav Tomić, članica suradnica Hana Breko Kustura, akademik Bojan Jerbić, gospođa Sara-Sanela Butorac, tajnik HAZU i upraviteljica Knjižnice Tamara Runjak.

Odbor planira održati dvije sjednice.

Trenutno je u Knjižnici stalno zaposleno 13 knjižničarskih djelatnika, i to: upraviteljica Tamara Runjak (knjižničarska savjetnica); 2 knjižničarske savjetnice: Kristina Polak Bobić i Dina Mašina Delija; 2 više knjižničarke Nataša Daničić i dr. sc. Zrinka Vitković; 5 diplomiranih knjižničara: Hana Burek, Damir Horvat, Tomislav Kukulja, Jelena Prekrtić i Anja Tkalec; 1 sistemski knjižničar Marko Tot i 2 pomoćna knjižničara Goran Matić i Željko Ovčariček. Zatražena je ponovna popuna dva sistematizirana upražnjena radna mjesta: diplomirani knjižničar na radnom mjestu voditelja Zbirke starih i rijetkih knjiga i pomoćni knjižničar te se očekuje da će u 2024. ponovo raditi 15 knjižničarskih djelatnika kako bi se svi stručni poslovi mogli uredno obavljati.

U 2024. godini Knjižnica će ponovo biti otvorena za vanjske korisnike od ponedjeljka do petka od 9 do 15 sati. Planirane aktivnosti za 2024. izrađuju se s obzirom na posebne uvjete znatno smanjenog prostora Knjižnice unutar zgrade Knjižnice. Zbog postpotresne obnove 7 Akademijinih zgrada velik dio

zaposlenika preseljen je privremeno u zgradu Knjižnice te je Knjižnici za smještaj svih 13 djelatnika dodijeljena svega jedna prostorija od 130 m² pregrađena policama s knjigama na dva dijela kako bi se u jednom dijelu prostorije osigurao prostor za info-pult i 4 korisnička mjesta.

U 2024. godini planira se pripremiti i izraditi niz dokumenata vezanih uz rad Knjižnice i Digitalne zbirke u skladu s važećim Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnicima koji iz njega proizlaze: tako se planiraju izraditi dopune i izmjene Pravilnika o radu Knjižnice HAZU, prijedlog Pravilnika o donaciji, napisati Smjernice za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom, Smjernice za izgradnju i zaštitu Zbirke starih i rijetkih knjiga Knjižnice HAZU, Plan razvoja Digitalne zbirke i Pravilnik o radu Digitalne zbirke HAZU (potrebno je definirati viziju, misiju, zadaće itd.).

Digitalna zbirka HAZU i skupni katalog Akademijinih knjižnica

Središnja Knjižnica zadužena za stručni nadzor svih ostalih Akademijinih specijalnih knjižnica nastavit će i dalje obavljati glavnu redakciju svih zapisa u skupnom katalogu i pružati stručnu i savjetodavnu pomoć ostalim knjižnicama u sustavu. Trenutno se u skupnom katalogu nalaze katalozi 9 Akademijinih knjižnica: Jadranskog zavoda, Strossmayerove galerije starih majstora, Odsjeka za povijesne znanosti, Odsjeka za povijest hrvatske glazbe, Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara, Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu i od prošle godine Knjižnica Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci. U skladu s mogućnostima i zahtjevima, nastojat će se započeti posao sređivanja i obrade građe i u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i u drugim gradovima gdje su smještene znanstvenoistraživačke jedinice koje imaju knjižne zbirke, a nemaju stručno knjižnično osoblje. Radi se o 22 jedinice s najmanje oko 160.000 do 200.000 svezaka neobrađenih knjiga i časopisa. Očekuje se da će ovaj posao obrade građe trajati više godina. Očekuje se realizacija preliminarnih dogovora s matičnom knjižnicom u Splitu oko priključivanja Zbirke Baltazara Bogišića u Cavtatu u Digitalnu zbirku HAZU. U tu svrhu planira se posjet dviju knjižničarki

Akademijinom Zavodu u Dubrovniku i Cavtatu radi edukacije rada u zajedničkom knjižnično-informacijskom sustavu INDIGO.

Knjižnica će nastaviti raditi na sređivanju zapisa iz migriranog kataloga središnje Knjižnice, radit će se i dalje na deduplikaciji bibliografskih i normativnih zapisa knjižničnih kataloga importiranih u novi program INDIGO te njihovom semantičkom obogaćivanju.

Knjižnica će koordinirati radom digitalnog repozitorija DiZbi.HAZU i svih Akademijinih jedinica uključenih u njega. Planirano je održati barem 4 sastanka DiZbi tima i ponovo uvesti redovite mjesečne edukacijske radionice o korištenju programa INDIGO i korisničkog sučelja DiZbi.HAZU za suradnike i korisnike, ukoliko će za to postojati prostorni uvjeti.

Od 2023. godine Knjižnica je administrator Akademijinog repozitorija u sustavu Dabar te će i dalje po potrebi nastaviti administrirati sustav.

Popisi Akademijinih izdanja

Nastavit će se prikupljanje i analitička obrada Akademijinih izdanja koja će se objavljivati tijekom 2024. godine. Kompletna obrada fizičkog i digitalnog oblika novih Akademijinih izdanja obavljat će se u programu INDIGO, a objava na internetu u digitalom repozitoriju DiZbi sukladno autorskopravnom statusu novih izdanja. Koncem godine će se izraditi popis novih Akademijinih izdanja objavljenih u 2024. godini, koji će biti tiskan naredne godine kao prilog u Ljetopisu. Cijeli popis izdanja će biti dostupan putem repozitorija DiZbi.HAZU gdje će korisnici moći pretraživati, pregledavati i preuzimati digitalne inačice kao i na webu knjižnice u rubrici Online prinove. Planira se dodijeliti DOI oznake za oko 425 novih Akademijinih znanstvenih članaka i priloga u zbornicima. Radit će se kontinuirano na sređivanju i unosu metapodataka starijih digitaliziranih izdanja kao i na daljnjoj digitalizaciji prema planu.

Planira se dovršiti revizija svih primjeraka Akademijinih izdanja (arhivski, čitaonički, posudbeni i rezervni primjerak) započeta u 2022. godini. Odlukom Uprave više se neće prikupljati 4. rezervni primjerak zbog nedostatka prostora i činjenice da Knjižnica dobiva i elektroničku inačicu svakog izdanja

(pdf). Postojeći stariji rezervni primjerci će se koristiti za razrezivanje prilikom digitalizacije. Izradit će se tablica za otpis, jer se zbog sustavne digitalizacije smanjila potreba čuvanja više knjiga istog naslova. Izradit će se i tablica prijedloga za digitalizaciju Akademijinih izdanja koja će se digitalizirati u sklopu e-Kulture u 2024. godini.

Izgradnja knjižničnog fonda i razmjena publikacija

Očekuje se da će se fond knjiga i časopisa i nadalje popunjavati uglavnom razmjenom i darovima. Za kupnju novih knjiga je predviđen budžet od 700,00 eura koji će se potrošiti na kupnju dva do tri sveska enciklopedije u pretplati Allgemeines Künstlerlexikon, te sveska Vjesnika bibliotekara. Posebna pažnja posvetit će se prikupljanju radova akademika, uglavnom iz darovanih izvora i razmjenom. Dio prinova će sačinjavati darovane knjige koje Knjižnica dobiva od Uprave Akademije te znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva.

Razmjena Akademijinih periodičkih izdanja odvijat će se sa stranim institucijama u skladu s odobrenim sredstvima za poštarinu i u e-okruženju, a na osnovi pohranjenih primjeraka u repozitoriju DiZbi.HAZU. Monografske publikacije neće se razmjenjivati sa stranim institucijama zbog visoke cijene poštarine. U Hrvatskoj će se Akademijina izdanja i dalje slati poštom.

Obrada knjižničnog fonda

Svakodnevno će se raditi na katalogizaciji i klasifikaciji knjiga i časopisa koji pristižu putem darova i razmjene. Svi katalogizatori radit će na ujednačavanju bibliografskih i normativnih zapisa prema UNIMARC standardu te na deduplikaciji zapisa koji su migrirani iz starog programa. Jedan katalogizator redovito će obrađivati sve novonabavljene knjige. Po završetku revizije radit će se na dovršetku retrospektivne konverzije kartičnoga kataloga tj. prijenosu kartičnog kataloga u računalnu bazu podataka.

Trezor

S obzirom na to da je voditeljica Zbirke starih i rijetkih knjiga preuzela upravljanje Knjižnicom, nije bilo moguće nastaviti planiranu reviziju u 2023., kao i sve ostale aktivnosti vezane uz trezor. Tek nakon završetka revizije općeg fonda početkom 2024., odabrani knjižničari nastavit će rad na reviziji trezorske građe započete u rujnu 2022. godine. Revizija će obuhvaćati evidentiranje i kontrolu primjeraka u trezoru in situ te dodavanje barkodova u bazi, printanje listića sa signaturom i barkodom na beskiselinske kartončiće i ulaganje u knjigu. Osim toga, građa koja je u lošem fizičkom stanju spremat će se u kutije od beskiselinske ljepenke te na taj način preventivno zaštititi. U tijeku revizije će se kreirati lista knjiga koje datiraju iz 19. stoljeća i koje su prilikom selidbe u novu zgradu preseljene iz općeg spremišta u trezor, a po Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti spadaju u kulturno dobro. Ukoliko se u 2024. zaposli 1 knjižničar, radit će na registraciji Zbirke knjiga 19. st. kao kulturnog dobra pri Ministarstvu kulture i medija RH i nastavit će daljnji rad na retrospektivnoj konverziji oko 1000 kataložnih listića koje još treba unijeti u bazu.

U 2024. g. planirani su konzervatorsko-restauratorski radovi na dvije knjige za koje su zatražena sredstva Ministarstva kulture i medija RH putem natječaja u 2023.: 1. Bartola Kašića Način od meditationi i molitve, Rim, 1613. (R-780); 2. Ivana Muliha Zakon bratintva, Zagreb, 1746. (R-770).

Osim konzervatorskih radova, prijavljen je i program sanacije i fumigacije 18 knjiga na kojima su uočene plijesni i gljivice prilikom revizije te su izdvojene iz fonda.

Sve radove na knjigama izvodit će restaurator gospodin Mario Kauzlarić, MK knjigovežnica iz Zagreba.

Digitalizacija i ostali projekti

U sklopu nacionalnog projekta „eKultura - Digitalizacija kulturne baštine“ Ministarstva kulture i medija RH planira se daljnja digitalizacija Akademijinih izdanja. Prijavljen je program „Završetak digitalizacije nakladničkog niza Djela JAZU“ u okviru kojeg se planira digitalizirati još preostale 43 monografske

publikacije iz toga niza. Digitalizirana građa obradit će se i objaviti na portalu DiZbi.HAZU i na portalu eKultura. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH prijavljeni su još i programi: "Nadogradnja knjižnično-informacijskog sustava u skladu s nacionalnim KAM Pravilnikom" i "Opremanje kulturne infrastrukture" te je planirana njihova provedba tijekom 2024. ukoliko sredstva budu dodijeljena.

Planira se nadograditi postojeći knjižnično-informacijski sustav INDIGO s modulima potrebnim za agregiranje podataka u e-Kulturu i Europeanu. Implementirat će se automatsko dodjeljivanje URN:NBN-a (Uniform Resource Name : National Bibliography Number), jedinstvenog nacionalnog identifikatora koji osigurava jedinstveno i trajno identificiranje digitalne (izvorno digitalne i digitalizirane) građe u Digitalnoj zbirci HAZU i pomoću kojeg će se svaki digitalni objekt s pripadajućim metapodacima vrlo lako moći agregirati u nacionalni sustav e-Kulture i u Europeanu. Ukoliko sredstva budu dodijeljena, redizajnirat će se korisničko sučelje portala DiZbi.HAZU.

Tijekom 2024. redovito će se pratiti objave javnih poziva i natječaja za financiranje programa u kulturi Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba na koje će Knjižnica aplicirati svojim programima izložaba, digitalizacije, zaštitnih konzervatorsko-restauratorskih radova na kulturnom dobru, informatizacije i opremanja te daljnjeg razvoja repozitorija DiZbi.HAZU.

Revizija i otpis knjižnične građe

Do početka 2024. planira se završiti revizija čitavog fonda. U prvom kvartalu 2024. godine radit će se na provođenju otpisa građe koja je izlučena prilikom revizije, što podrazumijeva otpis fizičkih primjeraka i otpis kroz bazu podataka. Izradit će se liste građe za otpis i ponuditi NSK. Nakon otpisa pristupit će se rekatalogizaciji manjeg dijela fonda koji još nije računalno obrađen.

Pohrana i zaštita fonda

Redovito će se kontrolirati mikroklimatski uvjeti u spremišnim prostorima u podrumu, obavljat će se svakodnevni nadzor i zaštita nad knjižničnom građom, voditi evidencija temperature i vlage i poduzimati potrebne mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti. S Odjelom za zaštitu i održavanje imovine dogovoreno je redovito otprašivanje knjiga u spremišnim prostorima Knjižnice te se očekuje da će se taj posao redovito obavljati. Knjige će otprašivati dvije spremačice uz nadzor pomoćnog knjižničara.

Izložbe i promocija Knjižnice

Planira se raditi na promidžbi virtualne izložbe "155 godina djelovanja Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (1867. - 2022.)" koja će biti postavljena u repozitorij DiZbi.HAZU i na taj način trajno dostupna svim zainteresiranima.

Knjižničarke Nataša Daničić i Jelena Prekrtić će dovršiti virtualnu izložbu "Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu" u suradnji s dr. sc. Tihanom Luetić (Odsjek za povijesne znanosti HAZU) i izv. prof. dr. sc. Tihomirom Vukeljom (Fizički odsjek PMF-a) u sklopu projekta Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Virtualna izložba će biti postavljena na portal Digitalne zbirke NSK.

Tijekom 2024. djelatnici Knjižnice će prirediti dvije prigodne izložbe u predvorju Knjižnice, a u izložbenoj vitrini za staru knjigu stajat će bibliofilsko faksimilno izdanje Gutenbergove Biblije. I dalje će se priređivati izbor najnovijih prinova na stalcima u predvorju Knjižnice. Knjižnica će prirediti online verziju izložbe s Akademijinim izdanjima iz 2023. g.

Nastavit će se promovirati rad Knjižnice na svim razinama:

1. Stručni skupovi, webinar, radionice, konferencije gdje će knjižničari prisustvovati i/ili izlagati. Prisustvovat će se uglavnom domaćim i to prvenstveno zagrebačkim stručnim i znanstvenim skupovima i seminarima iz knjižničarstva.
2. Web Knjižnice – redovito će se nadopunjavati novim sadržajima i uslugama za korisnike

3. Društvene mreže (Facebook, Instagram) - redovito će se objavljivati novosti, promovirati fond Knjižnice i ostale aktivnosti i usluge
4. Podstranica Knjižnice na web stranicama Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će se redovito ažurirati.

U 2024. g. knjižničari će aktivno sudjelovati u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva te će se pratiti rad Udruženja europskih znanstvenih knjižnica - LIBER čiji je Knjižnica član.

Knjižnica se planira uključiti u obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskog prava 23. travnja, međunarodne manifestacije Dani europske baštine koja se odvija tijekom rujna i listopada, Dana hrvatskih knjižnica 11. studenoga i manifestacije Mjesec hrvatske knjige, te virtualnim sadržajima prezentirati kulturnu baštinu Knjižnice.

Suradnja s drugim institucijama

Knjižnica će nastaviti suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama na projektima. U 2024. g. će se nastaviti suradnja na projektu tematskog portala Znameniti.hr i Hrvatskog nacionalnog konzorcija istraživačke infrastrukture CLARIN ERIC-a.

U Zagrebu, 12. listopada 2023.

Tamara Runjak, knjižničarska savjetnica
upraviteljica Knjižnice